

45. Teatarski festival BiH FEDRA Bugojno 2017.

IZVJEŠTAJ SELEKTORA

Za ovogodišnju FEDRU u Bugojnu od strane amaterskih kazališta/pozorišta i amaterskih kazališnih/pozorišnih grupa nominirano je petnaest predstava.

Zbog kašnjenja prijave i nemogućnosti dogovora oko termina igranja predstava MTM Mostar kao i činjenice da MTM nije dostavio video snimke, predstave nisu selektirane.

U Zvanični program Festivala, delegiram sljedećih sedam predstava:

1. STUDENTSKO POZORIŠTE BANJA LUKA

“**Tetovirani Isus**”,

Režija: Aleksandar Pejaković

Adapt. A. Pejaković, po motivima iz proza Mirka Kovača.

Heterotopija zatvora je mjesto slobode od ludila okolo njega. Pejaković je pričom o Isusu u dimu banjalučkih ćevapa, po motivima i idejama iz proza Mirka Kovača, pokazao kako se na prostoru Balkana od pamtivijeka ništa ne mijenja i kako se jedan te isti prostor nasilja, manipulacije i neslobode stalno ponavlja, samo u različitim varijetima i manifestacijama. Predstava je precizno režirana, generalno dobro glumljena i, naravno, sasvim aktuelna. Nizom dobrih dramaturških intervencija u Kovačevim tekstovima, te interesantnim rediteljskim rješenjima Studentsko pozorište iz Banjaluke donosi jednu svježu i zanimljivu predstavu.

2. TEATAR FEDRA BUGOJNO

“**Posljednja porodica**”

Režija i tekst: Vahid Duraković

Porodica je neupitno polazište i počivalište civilizacije. I kao koncept i kao izvedba, u formi u kojoj se pojavljuje posljednjih par stotina hiljada godina, ona je patrijarhalna, po sebi konzervativna i samodovoljna tvorevina. Na jedan način, ona štiti, na drugi način ona manipulira i guši svoje članove. Kako god bilo, i ma koliko ona bila konceptualno stara ljudska izmišljotina, pitanja koja postavlja svojim članovima uvijek su nova i uvijek su etičkog, odnosno, moralnog porijekla: ko donosi odluke, kako se one realiziraju, ko se brine, ko je unutar nje, i za nju, bolji, ko je narušava itd, itd. Sva se ovakva i slična pitanja najmanje dupliraju i intenziviraju onda kada se unutra porodična komunikacija izvrigne pogledu društva spektakla. Zašto je ovdje u pitanju *posljednja porodica*, o tome sasvim uvjerljivo i dramski relevantno govori bugojanska predstava.

Groteska, smijeh i apsurd, samo su efekti i posljedice sukoba na relaciji društvo-porodica.

3. AMATERSKO POZORIŠTE GRAČANICA

“Maratonci trče počasni krug”

Režija: Mirela Trepanić

Tekst: Dušan Kovačević

Gračaničko amatersko pozorište, u posljednje vrijeme vođeno režijskim uradcima Mirele Trepanić, navikava nas na to da će publika ostati zadovoljna, da će njihov (ma koji) komad na jedan “uvrnut” način, preko komedije i groteske komunicirati i sa vremenom i sa publikom, odnosno i sa društvenim i sa recepcijskim okvirom unutar, ili, u kojem igraju. Preko komedije, dinamične glumačke igre, često i igračkih tačaka, publika se aktivno “drži” komada o čijim značenjima će tek naknadno morati misliti. Tako su i sa izborom i načinom na koji je Kovačevićev tekst adaptiran, Trepanićeva i njen ansambl na tragu onog tipa kazališta i kazališne tradicije koji putem humora, groteske i sarkazma, prevlači glazuru zabave, a da pritom ni jedan segment idejnoga ili kritičko-manifestacionog plana komada ne bude zanemaren.

4. HRVATSKO AMATERSKO KAZALIŠTE TRAVNIK

“Pobuna u kokošinju”

Režija i adaptacija: Anto Bilić

Po animiranom filmu Petera Lorda “Chicken Run”, 2000. godine

Travničani nisu podlegli, a mogli su, u nas uobičajenoj, a često i sasvim nepotrebnoj prilagodbi teksta “za naše podneblje”, prilagodbi koja često u našim pozorištima hoće da se predstavi kao vrijednost “po sebi”, kao vješta “adaptacija” ili “dramatizacija”. Pri većini takvih intervencija rezultat nije ni blizu onome o čemu su autori prije sanjali, pa tako dobijamo najčešće sasvim nepotrebne adaptacije Šekspira (Hamleta) na osmanskim/turskim dvorima, ili Godota na auto otpadu i slično. Reditelj Ante Bilić je poštovao filmski predložak, iako to, naravno, nije morao, i napravio sa svojim mladim glumcima komad koji na svim nivoima dramske potrebe i dramske efektivnosti govori o “kokošinju” u kojem svi živimo i o potrebi za pobunom, a koja ne bi bila tek “hedonistička revolucija”.

O kakvoj se “revoluciji” kod Travničana radi, govori ovaj dobro “upakovani” dramski komad.

5. HKUD "DINARA", LIVNO

"Žaba"

Režija: Dinko Periša

Tekst: Dubravko Mihanović

Tekst mladog hrvatskog dramatičara Dubravka Mihanovića (r. 1975.) "Žaba" iz 2004. godine je socijalna drama sa jakim emotivnim nabojem i mogu je igrati samo zreli glumci. Takvima se upravo pokazuju članovi Kazališne scene "Cleuna" iz HKUD-a "Dinara" iz Livna. Utemeljen na izvrsnom tekstu, sa svim elementima koji dramski tekst po klasičnim definicijama treba imati, ovaj je komada mimetička slika stvarnosti tranzicijskih zajednica kojima se prelazak u bolji život dešava kao pad u gori od onoga koji su imali prije tranzicije. Iako se oficijelna društvena nastojanja kroz političke i ideološke upute žele predstaviti kao nužna i u svakom slučaju progresivna, Mihanovićev tekst govori i neophodnim unutarnjim tranzicijama koje se nikako ne dešavaju. Tako je, zapravo, unutarnji svijet njegovih likova samo model za vanjski svijet zajednice u kojoj oni nastoje (pre)živjeti .

Livanjska predstava sve ove ključne vrednote Mihanovićeva teksta uspijeva sačuvati i istaknuti.

6. TEATAR TOTAL VISOKO

"Ćelava pjevačica"

Režija: Jasenko Muzaferija

Tekst: Eugene Ionesco

Kako se lik Ćelave pjevačice nigdje u Ionescovoju dramu ne pokazuje, tako se i visočka predstava nastoji baviti onim što u njegovu tekstu "ne postoji". Upravo je to ono na čemu se teatar apsurdna i temelji – naime, na bavljenju besmislom, na odustvu koncepta, na nemogućnosti komunikacije, na stalnom očuđenju percepcije, kako bi rekli ruski formalisti, i sličnim metodama kojima se svijet prikazuje u "svom odsustvu", u odsustvu svakog smisla.

Ono čemu Muzaferijina "prilagodba" (adaptacija) teži jeste pokušaj da se unutar toga apsurdna svijeta iznađe stajalište sa koga se o njemu, ipak, može nešto suvislo reći. Ovo je jedan od inventivnijih načina čitanja Ionesca.

7. GRADSKO POZORIŠTE TREBINJE

"Pisac porodične istorije"

Režija: Slobodan Marunović

Tekst: Ljubomir Đurković

Đurkovićev komad u deset slika precizno skicira temelje jedne obiteljske propasti i nemilosrdno anticipira kuda spoj patrijarhalne učmalosti, historijske ukletosti i socijalne izzglobljenosti vodi, a vodi ne samo ka disfunkcionalnoj obitelji, nego ka disfunkcionalnosti cijelog društva koje je na konceptu takve obitelji utemeljeno. Ideja koja je još prije tridesetak godina u Đurkovićevu tekstu bila sasvim nova i, rekao bih, prilično prognostička (iza propale

obitelji dolazi propalo društvo), pokazala se i ništa manje vrijednom i danas. Stisnute socijalnim, potom, etičkim i etno-nacionalnim konceptima, dominirajućim u prostoru Zapadnog Balkana i danas, zapadnobalkanske obitelji nemaju mogućnost preživjeti sam krah društvene zajednice kao takve. Ako je nekada, prije tridesetak godina, od kada datira ovaj tekst, disfunkcionalna, u biti, tragična obiteljska priča naznačavala i dolazak takve zajednice, danas je obrnuto. U ovakvim okvirima, u ovakvim (našim!) zajednicama obitelj nema nikakvih šansi za preživljavanje. Rat je, svakako, izvjestan!

Sve ove vrednote teksta trebinjski glumci su uspjeli istaći, podcrtati i nadograditi svojom scenskom igrom.

NAPOMENA:

PREDSTAVE KOJE NISU USPJELE UĆI U SELEKCIJU ZA FEDRU 2017. IMALE SU JEDNU JEDINU MANU U TOME ŠTO SU GORE POBROJANE BILE BOLJE.

Nedžad Ibrahimović, Bugojno, 5.6.2017.